

DOI: 10.15276/EJ.01.2025.16
DOI: 10.5281/zenodo.20297914
UDC: 65.012:338.2/01(477.6)
JEL: L26, M10, O35, R58

ЦІЛЬОВА ГАРМОНІЗАЦІЯ ІНТЕРЕСІВ СТЕЙКХОЛДЕРІВ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ВИКЛИКІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПОТРЕБ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

TARGET HARMONIZATION OF THE INTERESTS OF INNOVATION PROCESS SUBJECTS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT, INNOVATION ECONOMY CHALLENGES, AND NATIONAL SECURITY NEEDS

Svitlana V. Filyppova, Doctor of Economics Sciences, Professor
Odessa Polytechnic National University, Odessa, Ukraine
ORCID: 0000-0001-9618-1640
Email: s.filyppova@op.edu.ua

Olena M. Stoliarenko, Doctor of Economics Sciences, Associate Professor
National Academy of the Security Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-3134-3201
Email: olena.stoliarenko.ua@gmail.com

Received 22.02.2025

Філіппова С.В., Столяренко О.М. Цільова гармонізація інтересів стейкхолдерів інноваційного процесу у контексті сталого розвитку, викликів інноваційної економіки та потреб національної безпеки. Науково-методична стаття.

У статті обґрунтовано організаційно-економічні засади та методичні підходи до гармонізації інтересів суб'єктів інноваційного процесу в умовах системної нестабільності. Досліджено інтеграцію цілей сталого розвитку, глобальних викликів та потреб національної безпеки в контексті воєнного стану і післявоєнного відновлення України. Визначено роль індустріальних кластерів як інструменту екосистемної взаємодії. Запропоновано метод гармонізації інтересів на принципах інституційної координації, синергії та безпекового фокусу. Обґрунтовано потенціал індустріальних парків як драйверів інноваційної діяльності та інтеграції інтересів бізнесу, науки й держави. Доведено, що синергетичний підхід формує захищену архітектуру національної економічної системи, здатну протидіяти полікризовим викликам та зміцнювати оборонно-економічний потенціал країни.

Ключові слова: гармонізація інтересів, інноваційний процес, сталий розвиток, національна безпека, індустріальний кластер, екологічний індустріальний парк, післявоєнне відновлення, синергія, організаційно-економічний механізм

Filyppova S.V., Stoliarenko O.M. Target Harmonization of the Interests of Innovation Process Subjects in the Context of Sustainable Development, Innovation Economy Challenges, and National Security Needs. Scientific and methodical article.

The article substantiates the organizational-economic foundations and methodological approaches to harmonizing the interests of innovation process stakeholders under systemic instability. The study examines the integration of sustainable development goals, global challenges, and national security imperatives in the context of martial law and Ukraine's post-war recovery. The strategic role of industrial clusters as instruments of ecosystem interaction is identified. A comprehensive method of interest harmonization is proposed, based on the principles of institutional coordination, synergy, and a security-focused approach. The potential of industrial parks as drivers of innovation and integration of business, academia, and government interests is substantiated. It is proven that a synergistic approach creates a protected architecture of the national economic system capable of countering poly-crisis challenges and strengthening the country's defense-economic potential.

Keywords: harmonization of interests, innovation process, sustainable development, national security, industrial cluster, eco-industrial park, post-war recovery, synergy, organizational and economic mechanism

Сучасна економіка країн визначається безпрецедентними полікризовими викликами, які вимагають принципово нових підходів до стратегічного поєднання сталого розвитку, технологічних інновацій та національної безпеки. В умовах поглиблення геополітичної нестабільності особливої актуальності набуває пошук адаптивних інструментів цільової гармонізації інтересів усіх суб'єктів інноваційного процесу, орієнтованих на парадигму сталого розвитку. Це обумовлює необхідність розробки організаційно-економічних механізмів, які базуються на інтеграції цілей сталого розвитку та зміцнення національної безпеки в стратегічні плани індустріальних кластерів.

Метою дослідження є теоретико-методичне обґрунтування та розробка методу цільової гармонізації інтересів суб'єктів інноваційного процесу зі сфер бізнесу, влади, науки та суспільства для забезпечення сталого інноваційного розвитку промислового сектору та формування захищеної архітектури національної безпеки держави в умовах воєнного стану та викликів повоєнного відновлення України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Важливим здобутком попередників є комплекс розробок представників наукової школи інноваційної трансформатики Одеської політехніки, спрямованих на створення організаційно-економічного механізму, де цільова гармонізація інтересів перестає бути теоретичним гаслом і стає конкретною стратегією

управління, спрямованою на зміцнення національної безпеки через сталий, інклюзивний розвиток [1-4]. Йдеться про [1-2]:

- концептуалізацію інклюзивного підходу (Філіппова С.В., Єрмак С.О., Бавико О.Є.), за якою гармонізація інтересів у сучасних умовах можлива лише через «інклюдію» або залучення всіх стейкхолдерів (держави, бізнесу, громадськості) до інноваційного процесу, оскільки це дозволяє перетворити інновації з інструменту конкуренції на інструмент соціального виживання та стійкості;
- методологію узгодження інтересів в умовах ризику (Продіус О.І.), за якою узгодження інтересів суб'єктів, коли економіка перебуває у стані високої невизначеності (ризикогенності) вимагає довіри та спільної відповідальності, які спроможні знизити транзакційні витрати інноваційного процесу;
- маркетинговий та інституційний вимір безпеки (Окландер М.А., Некрасова Л.А.), що визначає механізми, через які інноваційні продукти стають гарантами національної безпеки (імпортозаміщення та створення високотехнологічних робочих місць), де маркетинг виступає як спосіб комунікації суспільної цінності інновацій;
- інструментарій цифрової трансформації та моделювання (Соколовська З.М., Філіппов В.Ю., Башинська І.О.), який доповнили прикладні моделі, що дозволяють прогнозувати ефект від впровадження інновацій. Це технічне підґрунтя для створення інтегрованих платформ, де цифровізація з'єднує інтереси приватного інвестора та держави;
- практична реалізація на рівні підприємств (Скрипник Н.А.) через обґрунтування конкретних управлінських кроків для реальних установ (включаючи медичні та освітні заклади), які дозволяють впроваджувати інновації, зберігаючи при цьому сталий розвиток і запобігаючи деградації людського капіталу через боротьбу з вигоранням персоналу.

Їх доробок створює можливості та обумовлює потребу у розробленні організаційно-економічний механізм гармонізації інтересів суб'єктів інноваційного процесу, який доповнюють дослідження індустріальних кластерів, представлені іноземними та вітчизняними вченими [7-9]. Проте, попри наявний науковий доробок, в умовах воєнного стану та системного безпеково-економічного полікризису, механізми узгодження інтересів суб'єктів інноваційного процесу крізь призму тріади «сталий розвиток – інновації – національна безпека» потребують оновлених прикладних та методологічних рішень.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Більшість існуючих підходів розглядають розвиток кластерних структур відірвано від актуальних потреб національної безпеки та оборони. Потребує деталізації інструментарій інституційної взаємодії приватного сектору, держави й науки, здатний оперативно реагувати на деструктивні чинники зовнішнього середовища (міграція бізнесу, криза прибутковості) та трансформувати промислові зони на принципах екологічності й циркулярної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження

Конвергенція безпекових імперативів та вимог інноваційної трансформації обумовлює критичну необхідність інтеграції екологічних орієнтирів та оборонно-економічних пріоритетів безпосередньо у стратегічні плани індустріальних кластерів.

Оцінюючи специфіку таких структур, важливо чітко розмежовувати кластери та класичні галузеві бізнес-асоціації. Якщо останні здебільшого концентруються на вузькому лобіюванні фіскальних преференцій, то кластери орієнтовані на довгострокове підвищення конкурентоспроможності через стимулювання діджиталізації, транскордонної кооперації та експорту. Ефективне функціонування таких екосистем можливе лише на засадах зелено-циркулярної трансформації, ресурсоефективного управління та інкорпорації відновлюваних джерел енергії, що безпосередньо корелює з глобальними екологічними трендами.

Екологізація індустріального сектору є базовим інструментом мінімізації антропогенного навантаження на довкілля, зокрема викидів вуглецю та промислового забруднення, що робить превентивне безпекове управління питанням збереження людського капіталу. Попри те, що кризові наслідки пандемії COVID-19 дестабілізували фінансові ресурси підприємств і викликали певні сумніви щодо доцільності участі в екологічних індустріальних кластерах, прогресивний менеджмент дедалі частіше розглядає такі об'єднання як простір для диверсифікації та виходу на нові ринки. Зелений промисловий розвиток є одним із найважливіших питань сталого розвитку, бо індустріалізація та урбанізація зазвичай взаємодіють. Відомо, що промисловий сектор є рушієм зростання національної економіки. Водночас він також є основним джерелом глобального впливу на довкілля, зокрема викидів вуглецю, використання ресурсів та критичних забруднювачів. Нехтування превентивними засобами екологічного управління безпекою підприємствами може призвести до непоправної шкоди для здоров'я та життя людей. Таким чином, потрібне створення екологічного індустріального кластеру як нової економічної системи.

Додатковим деструктивним чинником виступає тривала війна в Україні, яка спричинила масштабний екзогенний шок та масову міграцію населення і суб'єктів малого та середнього підприємництва. Станом на кінець 2024 року лідером за кількістю прийнятих українських мігрантів стала Німеччина, де зареєстровано 1,178 мільйонів осіб, що підтверджують статистичні дані розподілу біженців у країнах Європи та Азії. Ця вимушена релокація бізнесу за кордон стимулювала розвиток транснаціонального

підприємництва, проте поставила перед релокованими структурами складні завдання щодо крос-культурної адаптації, інтеграції у нові регуляторні системи та пошуку альтернативних ланцюгів збуту. Водночас приймаючі країни отримали додатковий імпульс для економічного зростання за рахунок припливу кваліфікованих кадрів, що актуалізувало розробку урядових програм підтримки, спрощення реєстраційних процедур та налагодження мережевої взаємодії між локальними й українськими підприємствами. Накладання цих процесів на довгострокові наслідки пандемії COVID-19, яка призвела до хронічної втрати прибутковості багатьох МСП, доводить, що саме кластерне навчання та мережева кооперація дають змогу бізнесу перезапустити операційну діяльність без значних стартових інвестицій.

За таких умов метод цільової гармонізації інтересів стейкхолдерів інноваційного процесу у контексті сталого розвитку, викликів інноваційної економіки та потреб національної безпеки в умовах війни та повоєнного відновлення трансформується у «багаторівневу систему інтеграції зусиль уряду, приватного сектору, академічної науки, громадянського суспільства та міжнародних донорів» [1]. Запропонований підхід базується на гнучкій координації спільних ресурсів, оперативному реагуванні на динамічні ринкові зміни та швидкому впровадженні інноваційних рішень, забезпечуючи синергетичний ефект для синхронного відновлення інфраструктури, захисту критичних галузей і зміцнення національної безпеки держави.

Основними характеристиками (принципами) такого методу гармонізації інтересів є інституційна координація, інтегративність, цільова орієнтація, синергія, безпековий фокус [1]. На основі аналізу специфіки взаємодії розроблено систему згрупованих характеристик методу цільової гармонізації інтересів, які відображають комплексний ієрархічний характер пропонованого інструментарію:

Таблиця 1. Систематизовані групи характеристик методу цільової гармонізації інтересів суб'єктів інноваційного процесу

Група характеристик	Компонентна характеристика	Зміст та сутнісна спрямованість
1. Координаційно-інституційні (організаційний базис)	Інституційна координація	Передбачає створення платформ співпраці між державними установами, бізнесом, науковими установами та міжнародними організаціями. Ці платформи виконують функції узгодження стратегічних цілей, забезпечення прозорості процесів та інтеграції зусиль для реалізації інноваційних проєктів.
	Інтегративність	Передбачає залучення всіх зацікавлених сторін до процесу прийняття рішень та реалізації спільних проєктів. Об'єднує ресурси, знання і досвід бізнесу, науки, влади та суспільства. Вимагає прозорих механізмів співпраці, підвищує взаємну відповідальність і довіру, формуючи синергетичний ефект для вирішення соціально-екологічних проблем та посилення конкурентоспроможності.
2. Цільові та результативні (стратегічний вектор)	Цільова орієнтація	Зосереджує увагу на досягненні чітко визначених цілей сталого розвитку (екологічна стійкість, соціальна рівність, економічне зростання). Забезпечує фокусування зусиль суб'єктів на ключових пріоритетах суспільства в умовах війни та відновлення: відбудові інфраструктури, підтримці МСП, реінтеграції ВПО та зміцненні обороноздатності країни.
	Синергія	Передбачає досягнення ефекту, коли загальний результат співпраці перевищує суму індивідуальних зусиль окремих суб'єктів. Реалізується через активний обмін знаннями, технологіями та ресурсами, що прискорює впровадження інновацій та допомагає формувати стійкі конкурентні переваги на міжнародних ринках.
3. Адаптивно-безпекові (захисний бар'єр)	Гнучкість	Забезпечує здатність оперативно адаптуватися до змінних умов зовнішнього середовища, нових викликів та непередбачуваних ситуацій на ринках. Дозволяє учасникам кластерних структур мінімізувати операційні ризики, швидко тестувати та впроваджувати нові ідеї й залишатися конкурентоспроможними в умовах динамічних змін.
	Безпековий фокус	Спрямований на наскрізне врахування аспектів національної безпеки та оборони: енергетичної незалежності, кібербезпеки, захисту критичної інфраструктури та соціальної стабільності. Розроблені рішення повинні зберігати надійність та ефективність як у період дії воєнного стану, так і після його припинення чи скасування.
4. Ресурсна та інфраструктурна спроможність* (інструментальне забезпечення)	Фінансово-інвестиційна інклюзивність та інфраструктурна стійкість	Передбачає диверсифікацію джерел фінансування через поєднання державних субсидій, міжнародних грантів, приватного капіталу МСП та іноземних інвестицій під парасолькою індустриальних парків. Гарантує безперервність інноваційного процесу за умов дефіциту ліквідності у воєнний період, мінімізує трансакційні витрати учасників за рахунок спільного використання матеріально-технічної та цифрової бази, закладає матеріальний базис під швидке розгортання критичних технологій та подвійних інновацій.

* – додано авторами

Джерело: складено авторами за матеріалами [1]

Доповнений у такий спосіб метод гармонізації відтепер охоплює не лише організаційні та безпекові рівні, а й містить інструментальний (ресурсний) базис, що робить його адаптивною системою повного циклу – від координації ідеї до її фінансово-інфраструктурного забезпечення.

Для забезпечення практичної реалізації та оцінювання ресурсно-інфраструктурного блоку пропонується система формалізованих індикаторів, розбитих на два аналітичні вектори:

1. Перший вектор – фінансово-інвестиційні індикатори інклюзивності та ліквідності.
- коефіцієнт диверсифікації джерел фінансування інноваційного кластеру (K_{div}) розраховується за формулою (1):

$$K_{div} = 1 - \left[\left(\frac{F_{gov}}{F_{total}} \right)^2 + \left(\frac{F_{int}}{F_{total}} \right)^2 + \left(\frac{F_{priv}}{F_{total}} \right)^2 \right], \quad (1)$$

де F_{gov} – обсяг державного субсидування, грн;

F_{int} – обсяг залучених міжнародних грантів, грн.;

F_{priv} – обсяг приватного капіталу малих та середніх підприємств, грн.;

F_{total} – загальний обсяг фінансових ресурсів кластеру, грн.

Значення коефіцієнта наближається до 1 при рівномірному розподілі фінансового навантаження.

- частка фінансування проєктів подвійного призначення (Y_{dual}) відображає безпекову інтегрованість капіталу (2):

$$Y_{dual} = \left(\frac{F_{dual}}{F_{total}} \right) * 100\%, \quad (2)$$

де F_{dual} – капіталовкладення в інноваційні розробки подвійного та оборонного призначення, грн. (англ. – dual-use technologies).

Зростання показника свідчить про посилення оборонно-економічного потенціалу промислового комплексу.

- індекс інвестиційної інклюзивності малого та середнього бізнесу (I_{inc}):

$$I_{inc} = \frac{N_{inc}}{N_{total}}, \quad (3)$$

де N_{inc} – кількість МСП-учасників кластеру, які успішно залучили зовнішнє пільгове фінансування або шерингові ресурси, од.;

N_{total} – загальна кількість підприємств, зареєстрованих у межах екосистеми індустріального парку, од.

2. Другий вектор – інфраструктурно-технологічні індикатори стійкості бази спільного користування:
- коефіцієнт ефективності використання шерингової матеріально-технічної бази (K_{sh}) визначається як:

$$K_{sh} = \frac{T_{act}}{T_{total}}, \quad (4)$$

де T_{act} – сумарний фактичний час експлуатації спільного обладнання, лабораторій та R&D-центрів усіма резидентами, год.;

T_{total} – номінальний фонд робочого часу інфраструктурних об'єктів, год.

Максимізація K_{sh} забезпечує радикальне зниження транзакційних та капітальних витрат окремих підприємств.

- індекс інфраструктурної екологічної автономності індустріального парку (I_{aut}):

$$I_{aut} = \frac{E_{renew} + V_{circ}}{E_{total} + V_{total}}, \quad (5)$$

де E_{renew} – обсяг енергії, згенерований власними відновлюваними джерелами парку;

V_{circ} – обсяг вторинних матеріальних ресурсів та оборотного водопостачання в межах циркулярного циклу;

E_{total} та V_{total} – загальні потреби екосистеми в енерго- та ресурсоспоживанні.

Даний показник є критичним для моніторингу переходу до екологічного індустріального кластеру.

Коефіцієнт резильєнтності критичної інфраструктури (K_{res}):

$$K_{res} = \frac{T_{rec}}{T_{fail}}, \quad (6)$$

де $T_{\text{гес}}$ – середній час повного відновлення операційної діяльності парку після екзогенного деструктивного впливу (руйнування, кібератаки, блекаути), год.;

T_{fail} – тривалість зафіксованого збою чи простою, год.

Показник безпосередньо характеризує рівень стійкості промислової системи в умовах воєнного стану.

Для реалізації організаційно-економічної сутності гармонізації інтересів у межах інтегрованих платформ необхідно зосередитись на трьох стратегічних напрямках управлінського впливу:

а) перший напрям – формування нормативно-інституційного середовища, яке легітимізує спільну діяльність. Це включає розробку адаптивних регламентів взаємодії, де чітко розмежовуються права інтелектуальної власності, визначаються зони відповідальності та встановлюються прозорі «правила гри» для приватних інвесторів і державних структур. Створення таких правових рамок мінімізує трансакційні витрати та усуває інституційні бар'єри, дозволяючи учасникам трансформувати індивідуальні цілі у спільну інноваційну місію суб'єктів інноваційного процесу;

б) другий напрям – розроблення динамічних механізмів фінансово-ресурсного стимулювання. Управлінські дії мають бути спрямовані на створення гібридних моделей фінансування, де державні гранти та преференції виступають каталізатором для приватного капіталу (ризикового інвестування). Це вимагає впровадження інструментів солідарного розподілу ризиків, що дозволяє збалансувати прагнення приватного сектора до прибутковості з соціально-економічними пріоритетами держави, забезпечуючи економічну стійкість інноваційних проєктів.

Третій напрям полягає у розбудові цифрової екосистеми комунікацій та моніторингу. Необхідно створити єдиний інформаційний контур на базі прикладних платформ, який забезпечує реальний доступ до даних, технологічний трансфер та оперативний зворотний зв'язок. Управлінський акцент тут зміщується на координацію потоків знань та використання інтелектуальної аналітики для оцінки ефективності взаємодії. Це дозволяє вчасно виявляти конфлікти інтересів і коригувати вектор розвитку платформи, підтримуючи стан гармонізації у довгостроковій перспективі.

Враховуючи наведене, організаційно-економічний механізм гармонізації інтересів суб'єктів інноваційного процесу має бути відкритою системою та мати циклічно-динамічний характер як квадроспіраль (рис. 1).

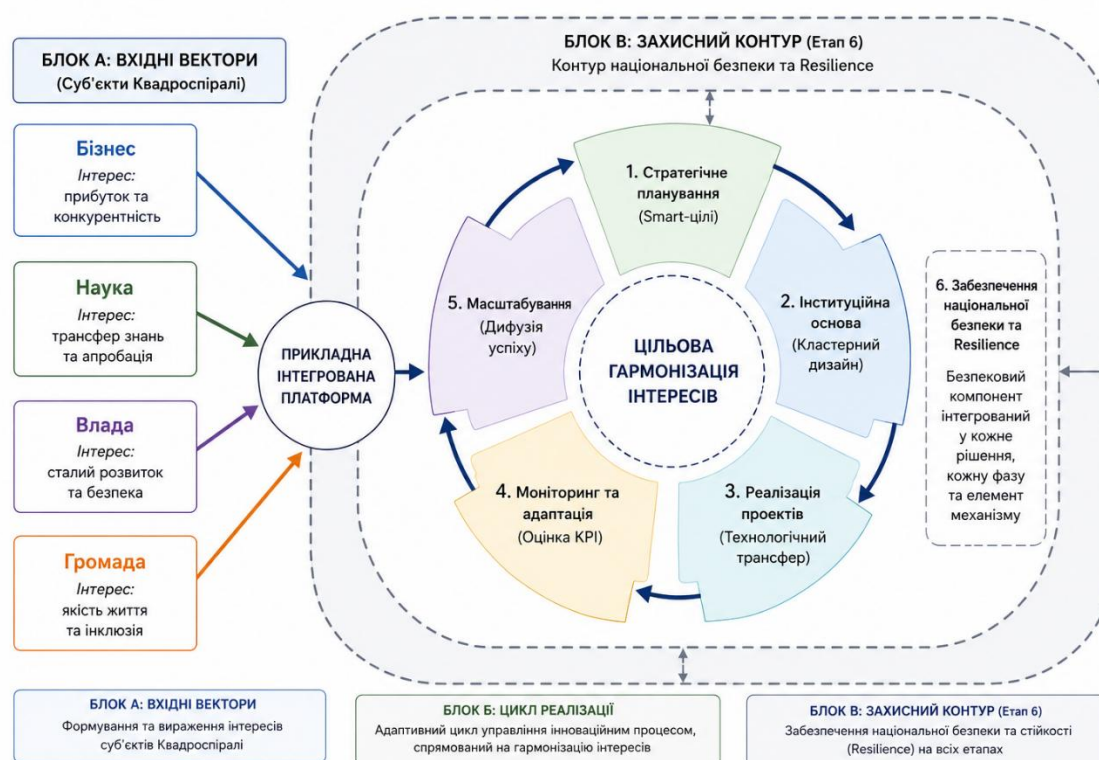

Рисунок 1. Організаційно-економічний механізм гармонізації інтересів суб'єктів інноваційного процесу

Джерело: власна розробка автора

На основі інтеграції наукових підходів [9-12] та концепції інклюзивної стійкості [1-2], процес створення механізму гармонізації інтересів реалізується через шість взаємопов'язаних етапів (див. рис. 1). Він розпочинається зі стратегічного планування, де через аналіз інтересів суб'єктів квадроспіралі формуються спільні Smart-цілі, після чого створюється інституційна основа у вигляді прикладних інтегрованих платформ та кластерних регламентів. Перехід до фази активної реалізації інноваційних

проектів забезпечує практичний трансфер технологій та солідарний розподіл ризиків, що супроводжується безперервним моніторингом та адаптацією через оцінку КРІ для вчасного коригування управлінських рішень. Наступний етап інтеграції та масштабування дозволяє дифузувати успішні локальні практики на загальнонаціональний рівень, тоді як наскрізне забезпечення безпеки формує захисний контур усієї системи, інтегруючи компоненти кіберзахисту та стійкості у кожен крок взаємодії суб'єктів задля гарантування національного суверенітету та сталого розвитку.

Візуальна модель механізму (див. рис.1) демонструє:

1. Центральний цикл (етапи 1-5) утворює динамічне ядро, яке постійно оновлюється та відображає логіку «Планування – Платформа – Проєкт – Оцінка – Масштаб».

2. Зовнішня оболонка (етап 6) утворює «безпековий екран», через який проходять усі рішення, тому жодна інновація не впроваджується без оцінки її впливу на національну безпеку.

3. Вхідні потоки від бізнесу, науки, влади та громади демонструють гармонізацію їхніх специфічних потреб у єдиний вектор розвитку.

Індустріальні кластери як організаційна форма співпраці бізнесу, науки, влади та громадськості виступають потужним інструментом реалізації таких механізмів. У багатьох розвинених країнах вони довели свою значну роль у формуванні та забезпеченні економічної безпеки країни та її територій, покращенні добробуту та безпеки людей. Вони забезпечують платформу для обміну знаннями, формування партнерських відносин, спільного вирішення проблем та реалізації інноваційних проєктів.

Враховуючи це, саме індустріальний парк може стати потенційним рушієм та потужним механізмом для одночасного системного стимулювання інноваційного розвитку, забезпечення стійкості бізнесу, диверсифікації виробничої діяльності та інтеграції підприємств у екологічні індустріальні кластери. Такий підхід базується на поєднанні принципів сталого розвитку, сучасних цифрових технологій та співпраці між учасниками кластеру, що сприяє створенню синергії, оптимізації ризиків та формуванню екологічно орієнтованої економічної системи.

Висновки

Відтак, обґрунтування організаційно-економічної сутності цільової гармонізації інтересів суб'єктів інноваційного процесу вимагає розробки прикладних інтегрованих платформ взаємодії приватного та державного секторів. Запропоновано авторський метод гармонізації, побудований на засадах інституційної координації, інтегративності, цільової орієнтації, синергії, гнучкості та безпековому фокусі.

Запропонований організаційно-економічний механізм гармонізації інтересів суб'єктів інноваційного процесу формує цілісну систему взаємодії між бізнесом, наукою, владою та громадою на засадах узгодження стратегічних цілей і спільної відповідальності за результати розвитку. Його особливістю є поєднання циклічності управління, адаптивності та інтеграції безпекового компонента в усі етапи реалізації інноваційних рішень. Механізм забезпечує послідовний перехід від стратегічного планування та формування інституційної основи до реалізації проєктів, моніторингу результативності й масштабування успішних практик. Наявність зворотного зв'язку між етапами створює умови для адаптивного управління, своєчасного коригування рішень та підвищення ефективності інноваційного процесу в умовах динамічного зовнішнього середовища. Водночас інтеграція контуру національної безпеки та резиліентності у структуру механізму дозволяє забезпечити стійкість інноваційної системи до кризових, воєнних і соціально-економічних викликів. Це сприяє не лише підвищенню конкурентоспроможності та технологічного розвитку, а й формуванню інклюзивної моделі сталого розвитку, орієнтованої на довгострокову гармонізацію інтересів усіх суб'єктів квадро-спіралі.

Напрямом подальших досліджень доречно висунути трансформацію індустріальних парків у екологічні індустріальні кластери та їх імплементацію у запропонований організаційно-економічний механізм гармонізації інтересів суб'єктів інноваційного процесу, оскільки вона спроможна виступити дієвим інструментом мінімізації наслідків воєнно-економічної кризи та забезпечує довгострокові вимоги національної економічної безпеки.

Abstract

The article scientifically substantiates the organizational and economic foundations, architectonics, and methodological approaches to the target harmonization of the interests of multi-level innovation process subjects under conditions of systemic instability. The key focus of the research is aimed at integrating the goals of sustainable development, the global challenges of the innovative economy, and the critical needs of state national security, which becomes of paramount importance during martial law and in the period of future large-scale post-war recovery of Ukraine. The fundamental differences between modern industrial clusters and traditional sector-specific business associations are identified, and their strategic role as a basic highly effective tool for ecosystem interaction is proven. The authors propose a comprehensive method for harmonizing interests, which is based on the interconnected principles of institutional coordination, integrativity, clear goal orientation, synergy, operational flexibility, and a cross-cutting security focus.

Particular attention is paid to the security vector of the industrial sector transformation based on green development, resource efficiency, and the circular economy through the design and deployment of a network of

eco-industrial clusters. The destructive impact of global and internal disruptive factors, in particular the consequences of the war in Ukraine and the COVID-19 pandemic, on large-scale migration processes of small and medium-sized enterprises, relocation of production capacities abroad, and the critical loss of their profitability is analyzed. It is substantiated that provided the security component is strengthened, industrial parks are capable of acting as potential drivers for the systemic stimulation of innovative activity and the integration of the interests of business, academic science, public authorities, and civil society institutions. It is proven that such a synergistic approach allows for the creation of a protected architecture of the national economic system, capable of countering modern polycrisis challenges, ensuring the resilience of industrial value chains, and forming a reliable foundation for strengthening the defense and economic potential of the country.

Список літератури:

1. Інклюзивна соціальна відповідальність в інноваційній ризикогенній економіці та вплив інновацій на життєдіяльність людина та суспільства: монографія / за ред. С.В. Філіппової. Одеса: Бондаренко М.О., 2024. 264 с. URL: <https://economics.op.edu.ua/files/scientific-base/monogr/978-617-8511-28-9.pdf>
2. Організаційно-економічний механізм формування інклюзивної соціальної відповідальності: сталий розвиток та національна безпека: монографія / за ред. С.В. Філіппової. Одеса: Бондаренко М.О., 2024. 285 с. ISBN 978-617-8511-30-2. URL: <https://economics.op.edu.ua/files/scientific-base/monogr/978-617-8511-30-2.pdf>.
3. Filyppova S.V., Diego Vazquez-Brust, Chris Simms, Cherkasova S.O., Oborska H.H., Vugelman P.V. (2023). The main prerequisites, obstacles, driving forces, incentives and tools for the formation of inclusive social responsibility in the innovation process of stakeholders: the view of politicians, scientists, educators: Analytical research. Odesa-Portsmouth: Odesa Polytechnic; University of Portsmouth, 35 p. URL: https://economics.net.ua/files/analytics/01_UUT10-E.pdf.
4. Джахан Фавзі Салем Ісмаїл. Стратегічні засади управління конкурентоспроможністю підприємницьких структур в умовах постіндустріальної трансформації соціально-економічних відносин: дис. д-ра філософії: 076. Одеса, 2024. 242 с. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/dissphd/dis_favzi_076.pdf.
5. The system of evaluation efficiency of the strategy of sustainable development of the enterprise in the decentralization condition / I. Britchenko, S. Filyppova, L. Niekrasova, O. Chukurna, R. Vazov // «Икономически изследвания (Economic Studies)»: Ин-т за икономически изследвания при БАН, София. – 2022. – Vol. 31 (1). – P. 118–138. – Режим доступу до журн.: https://www.iki.bas.bg/Journals/EconomicStudies/2022/2022-1/07_Britchenko-3.pdf.
6. Столяренко, О. (2017). Концептуальні засади сценарного управління безпекою функціонування підприємств цементної промисловості. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна, (1), 145-153. URL: <https://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/economy/article/view/780>.
7. Башинська І.О., Філіппов В.Ю., Чернягіна Н.С. Індустріальні парки України: сучасне становище та перспективи розвитку в умовах цифровізації інноваційної економіки. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 10. С. 9-12. URL: <https://elar.navs.edu.ua/bitstreams/b1e22ecb-7713-4703-93ad-67c97220465b/download>.
8. Bashynska, I., Niekrasova, L., Osypov, V., Dyskina, A., Zakharchenko, L. (2024). Conceptual Basis for the Formation of a Smart Eco-Industrial Parks as Benchmarking of Sustainable Manufacturing. In: Moldovan, L., Gligor, A. (eds) The 17th International Conference Interdisciplinarity in Engineering. Inter-ENG 2023. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 928. Springer, Cham., pp 337-349.
9. Halonen N., Seppänen M. (2019) Eco-Industrial Parks. In: Leal Filho W., Azul A., Brandli L., Özuyar P., Wall T. (eds) Responsible Consumption and Production. Encyclopedia of the UN Sustainable Development Goals. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-71062-4_5-1.
10. Innovative development of enterprises in the context of digital transformations of the institutional environment of the national economy / K. Shaposhnykov, S. Filyppova, D. Krylov, K. Ozarko, M. Yudin, O. Biliaze // Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. – 2023. – Vol. 45, №. 3. P. 233–241. – DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2023.23>.
11. Гаращук, О., Куценко, В. (2022). Інноваційні аспекти формування сталого розвитку та соціальної безпеки в соціокультурному контексті. Вісник Економіки, 1, 8-21. <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.01.008>.
12. Білоус С.П., Самойленко Л.Я., Бандунко Л.М. 2024. Інноваційні підходи до забезпечення національної безпеки: міжнародний досвід та перспективи впровадження. Public networks and communications. (Груд 2024), 19-24. <https://doi.org/10.31558/3083-5895.2024.2.3>.

References:

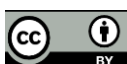
1. Filyppova, S. V. (Ed.). (2024). Inclusive social responsibility in the innovative risk-bearing economy and the impact of innovations on human life and society. Bondarenko M.O. Retrieved from: <https://economics.op.edu.ua/files/scientific-base/monogr/978-617-8511-28-9.pdf> [in Ukrainian].
2. Filyppova, S. V. (Ed.). (2024). Organizational-economic mechanism for the formation of inclusive social responsibility: Sustainable development and national security. Bondarenko M.O. Retrieved from: <https://economics.op.edu.ua/files/scientific-base/monogr/978-617-8511-30-2.pdf> [in Ukrainian].
3. Filyppova, S. V., Vazquez-Brust, D., Simms, C., Cherkasova, S. O., Oborska, H. H., & Vugelman, P. V. (2023). The main prerequisites, obstacles, driving forces, incentives and tools for the formation of inclusive social responsibility in the innovation process of stakeholders: The view of politicians, scientists, educators. Odesa Polytechnic; University of Portsmouth. Retrieved from: https://economics.net.ua/files/analytics/01_UUT10-E.pdf [in English].
4. Djakhan Favzi Salem Ismaeil. (2024). Strategic principles of managing the competitiveness of entrepreneurial structures in the context of post-industrial transformation of socio-economic relations [Doctoral dissertation, specialty 076]. Odesa Polytechnic University. Retrieved from: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/dissphd/dis_favzi_076.pdf [in Ukrainian].
5. Britchenko, I., Filyppova, S., Niekrasova, L., Chukurna, O., & Vazov, R. (2022). The system of evaluation efficiency of the strategy of sustainable development of the enterprise in the decentralization condition. *Economic Studies*, 31(1), 118–138. Retrieved from: https://www.iki.bas.bg/Journals/EconomicStudies/2022/2022-1/07_Britchenko-3.pdf [in English].
6. Stoliarenko, O. (2017). Conceptual principles of scenario-based safety management of cement industry enterprises. *Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs: Economic Series*, 1, 145–153. Retrieved from: <https://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/economy/article/view/780> [in Ukrainian].
7. Bashynska, I. O., Filippov, V. Yu., & Cherniahina, N. S. (2021). Industrial parks of Ukraine: Current state and development prospects in the context of digitalization of the innovative economy. *Economics. Finance. Law*, 10, 9–12. Retrieved from: <https://elar.navs.edu.ua/bitstreams/b1e22ecb-7713-4703-93ad-67c97220465b/download> [in Ukrainian].
8. Bashynska, I., Niekrasova, L., Osypov, V., Dyskina, A., & Zakharchenko, L. (2024). Conceptual basis for the formation of smart eco-industrial parks as benchmarking of sustainable manufacturing. In L. Moldovan & A. Gligor (Eds.), *The 17th International Conference Interdisciplinarity in Engineering. Inter-ENG 2023. Lecture Notes in Networks and Systems* (Vol. 928, pp. 337–349). Springer [in English].
9. Halonen, N., & Seppänen, M. (2019). Eco-industrial parks. In W. Leal Filho, A. Azul, L. Brandli, P. Özuyar, & T. Wall (Eds.), *Responsible consumption and production. Encyclopedia of the UN sustainable development goals*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-71062-4_5-1 [in English].
10. Shaposhnykov, K., Filyppova, S., Krylov, D., Ozarko, K., Yudin, M., & Biliaze, O. (2023). Innovative development of enterprises in the context of digital transformations of the institutional environment of the national economy. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 45(3), 233–241. <https://doi.org/10.15544/mts.2023.23> [in English].
11. Harashchuk, O., & Kutsenko, V. (2022). Innovative aspects of sustainable development and social security formation in the sociocultural context. *Herald of Economics*, 1, 8–21. <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.01.008> [in Ukrainian].
12. Bilous, S. P., Samoilenko, L. Ya., & Bandunko, L. M. (2024). Innovative approaches to ensuring national security: International experience and implementation prospects. *Public Networks and Communications*, 19–24. <https://doi.org/10.31558/3083-5895.2024.2.3> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Філіппова С.В. Цільова гармонізація інтересів стейкхолдерів інноваційного процесу у контексті сталого розвитку, викликів інноваційної економіки та потреб національної безпеки / С.В. Філіппова, О.М. Столяренко // *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. – 2025. – № 1 (31). – С. 157-164. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/ejopu/2025/No1/157.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.01.2025.16. DOI: 10.5281/zenodo.20297914.

Reference a Journal Article:

Filyppova S.V. Target Harmonization of the Interests of Innovation Process Subjects in the Context of Sustainable Development, Innovation Economy Challenges, and National Security Needs / S.V. Filyppova, O.M. Stoliarenko // *Economic journal Odessa polytechnic university*. – 2025. – № 1 (31). – P. 157-164. – Retrieved from <https://economics.net.ua/ejopu/2025/No1/157.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.01.2025.16. DOI: 10.5281/zenodo.20297914.

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons "Attribution" 4.0.